

Bibliográfiák, repertóriumok

DISZKUSSZIÓ: A szövegtani kutatás néhány aktuális kérdése

1995.Ha 2. A szemiotikai textológia felépítésének és alkalmazásának néhány aspektusa. [Bencze Lóránt, Berszán István, Bókay Antal, Máté Jakab, Palotásné Nagy Éva, Raisz Rózsa, Szabó Zoltán és Wacha Imre kérdéseire válaszolnak Benkes Zsuzsa és Petőfi S. János, Petőfi S. János, valamint Petőfi S. János és Vass László.] In: *Szemiotikai szövegtan 8. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (III)*., szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYTF Kiadó, 1995. 189-236.

PETŐFI S. János:

1997.I Aspetti semiotico-testologici dell'ipertestualità. (Risposta a due domande). In: Petőfi, János S. – Pier Giuseppe Rossi (a cura di): *Sistemi segnici e loro uso nella comunicazione umana 4. Combinatoria ed ipertestualità nella ricerca e nella didattica* [= *Quaderni di Ricerca e Didattica XVIII*] Università di Macerata, Dipartimento di Filosofia e Scienze umane, 146-149.

2. REPERTÓRIUMOK

2.1. FOLYÓIRATOK / PERIODIKÁK

DISCOURSE PROCESSES. A MULTIDISCIPLINARY JOURNAL

Ablex, Norwood N. J.

Editor: Roy O. FREEDLE

(1978 –)

A korábbi kötetek adataihoz lásd: *Szemiotikai szövegtan 4. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (I)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1992. 186 – 197; *Szemiotikai szövegtan 6. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1993. 311-315; *Szemiotikai szövegtan 8. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (III)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1995. 358-360; *Szemiotikai szövegtan 9. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (I)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1996. 322-324; *Szemiotikai szövegtan 10. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1997. 249-251; *Szemiotikai szövegtan 11. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (III)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1998. 335-337; *Szemiotikai szövegtan 12. Szövegtani kutatás: témák, eredmények, feladatok (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1999. 396-398; *Szemiotikai szövegtan 13. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 1. Szak-*

nyelvi szövegek. 2. Tankönyvi szövegek, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2000. 217-218; *Szemiotikai szövegtan 14. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 14.1. Kép és szöveg. 14.2. Kommunikáció a médiában, Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2001. 241-242; *Szemiotikai szövegtan 15. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 15.1. Kép és szöveg (2). 15.2. Szöveg és fordítás, Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2003. 288-290; *Szemiotikai szövegtan 16. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 16.1. Szöveg és zene. 16.2. Mediális transzpozíciók, Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2004. 212-213 és *Szemiotikai szövegtan 17.a Vass László: Poézis és piktúra. Tanulmányok. 17.b. Általános információk, Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2005. 248-250.

Volume 31

Number 1 – 2001.

PETER DIXON, MARISA BORTOLUSSI: Text Is Not Communication: A Challenge to a Common Assumption (1-25). MURRAY SINGER, WALTER KINTSCH: Text Retrieval: A Theoretical Exploration (27-59). JUDY DELIN: Keeping in Step: Task Structure, Discourse Structure, and Utterance Interpretation in the Step Aerobics Workout (61-89). JEFFREY T. HANCOCK, PHILIP J. DUNHAM: Language Use in Computer-Mediated Communication: The Role of Coordination Devices (91-110).

Number 2 – 2001.

ERIC RICHARDS, MURRAY SINGER: Representation of Complex Goal Structures in Narrative Comprehension (111-135). JENNIFER E. ARNOLD: The Effect of Thematic Roles on Pronoun Use and Frequency of Reference Continuation (137-162). JEAN-FRANÇOIS ROUET, EDUARDO VIDAL-ABARCA, ALAIN BERT ERBOUL, VICTOR MILLOGO: Effects of Information Search Tasks on the Comprehension of Instructional Text (163-186). JOSE A. LEON, OLGA PEREZ: The Influence of Prior Knowledge on the Time Course of Clinical Diagnosis Inferences: A Comparison of Experts and Novices (187-213).

Number 3 – 2001.

ELENA GÁMEZ, HIPÓLITO MARRERO: Interpersonal Motives in Comprehension of Narratives (215-240). NATHALIE BLANC, ISABELLE TAPIERO: Updating Spatial Situation Models: Effects of Prior Knowledge and Task Demands (241-262). NICOLAS CAMPION, JEAN-PIERRE ROSSI: Associative and Causal Constraints in the Process of Generating Predictive Inferences (263-291). CHRISTINA L. SCOTT, RICHARD JACKSON HARRIS, ALICIA R. ROTHE: Embodied Cognition Through Improvisation Improves Memory for a Dramatic Monologue (293-305). KRISTIN L. NELSON, LEONARD M. HOROWITZ: Narrative Structure in Recounted Sad Memories (307-324).

Volume 32

Number 1 – 2001.

JUDITH VANDER WOUDE, ELLEN BARTON: Specialized Corrective Repair Sequences: Shared Book Reading With Children With Histories of Specific Language Impairment (1-27). JEREMY BAILENSON: Contrast Ratio: Shifting Burden of Proof in Informal Arguments (29-41). MANUEL G. CALVO, M. DOLORES CASTILLO: Bias in Predictive Inferences During Reading (43-71). RAYMOND W. GIBBS JR.: Authorial Intentions in Text Understanding (73-80). RICHARD J. GERRIG, WILLIAM S. HORTON: Of Texts and Toggles: Categorical Versus Continuous Views of Communication (81-87).

Number 2 & 3 – 2001.

JAMES F. VOSS, JULIE A. VAN DYKE: Argumentation in Psychology: Background Comments (89-111). NANCY L. STEIN, ELIZABETH R. ALBRO: The Origins and Nature of Arguments: Studies in Conflict Understanding, Emotion, and Negotiation (113-133). MARK FELTON, DEANNA KUHN: The Development of Argumentative Discourse Skill (135-153). ALINA REZNITSKAYA, RICHARD C. ANDERSON, BRIAN MCNURLEN, KIM NGUYEN-JAHIEL, ANTHI ARCHODIDOU, SO-YOUNG KIM: Influence of Oral Discussion on Written Argument (155-175). RONAN S. BERNAS, NANCY L. STEIN: Changing Stances on Abortion During Case-Based Reasoning Tasks: Who Changes and Under What Conditions (177-190). SARAH K. BREM, JANET RUSSELL, LISA WEEMS: Science on the Web: Student Evaluations of Scientific Arguments (191-213). JAMES F. VOSS, JULIE A. VAN DYKE: Narrative Structure, Information Certainty, Emotional Content, and Gender as Factors in a Pseudo Jury Decision-Making Task (215-243).

Volume 33

Number 1 – 2002.

MITCHELL J. NATHAN, SCOTT D. LONG, MARTHA W. ALIBALI: The Symbol Precedence View of Mathematical Development: A Corpus Analysis of the Rhetorical Structure of Textbooks (1-21). FARHANA SHAH, MARTHA EVENS, JOEL MICHAEL, ALLEN ROVICK: Classifying Student Initiatives and Tutor Responses in Human Keyboard-to-Keyboard Tutoring Sessions (23-52). KATINKA DIJKSTRA, MICHELLE BOURGEOIS, GEOFFREY PETRIE, LOU BURGIO, REBECCA ALLEN-BURGE: My Recaller is on Vacation: Discourse Analysis of Nursing-Home Residents With Dementia (53-76). AYLIN C. KUNTAY: Development of the Expression of Indefiniteness: Presenting New Referents in Turkish Picture-Series Stories (77-101).

Number 2 – 2002.

FRANZ SCHMALHOFER, MARK A. MCDANIEL, DENNIS KEEFE: A Unified Model for Predictive and Bridging Inferences (105-132). NANCY GREEN, JILL FAIN LEHMAN: An

Integrated Discourse Recipe-Based Model for Task-Oriented Dialogue (133-158). JOHANNA K. KAAKINEN, JUKKA HYÖNÄ, JANICE M. KEENAN: Perspective Effects on Online Text Processing (159-173). ELIZABETH SKARAKIS-DOYLE: Young Children's Detection of Violations in Familiar Stories and Emerging Comprehension Monitoring (175-197).

Number 3 – 2002.

PENNY M. PEXMAN, KARA M. OLINECK: Does Sarcasm Always Sting? Investigating the Impact of Ironic Insults and Ironic Compliments (199-217). JANE L. HEGSTROM, JOYCE MCCARL-NIELSEN: Gender and Metaphor: Descriptions of Familiar Persons (219-234). JING YIN: Telling the Truth? A Cultural Comparison of „Facilitating Discussion” in American Talk (235-256). ANDREW F. MONK, CAROLINE GALE: A Look Is Worth a Thousand Words: Full Gaze Awareness in Video-Mediated Conversation (257-278).

Volume 34

Number 1 – 2002.

HIROKUNI MASUDA: Narrative Representation Theory: The Macrostructure in I-Language (1-36). JEAN E. FOX TREE: Interpreting Pauses and Ums at Turn Exchanges (37-55). JAMES F. STRATMAN: When Law Students Read Cases: Exploring Relations Between Professional Legal Reasoning Roles and Problem Detection (57-90). MARILYN J. CHAMBLISS, P. KAREN MURPHY: Fourth and Fifth Graders Representing the Argument Structure in Written Texts (91-115).

Number 2 – 2002.

MANUEL DE VEGA, MARÍA J. RODRIGO, MANUEL ATO, DORIS M. DEHN, BEATRIZ BARQUERO: How Nouns and Prepositions Fit Together: An Exploration of the Semantics of Locative Sentences (117-143). MICHAEL HALLDORSON, MURRAY SINGER: Inference Processes: Integrating Relevant Knowledge and Text Information (145-161). MONISHA PASUPATHI, SARAH LUCAS, AMY COOMBS: Conversational Functions of Autobiographical Remembering: Long-Married Couples Talk About Conflicts and Pleasant Topics (163-192). KEVIN M. LEANDER: Silencing in Classroom Interaction: Producing and Relating Social Spaces (193-235).

Number 3 – 2002.

ISABELLE TAPIERO, PAUL VAN DEN BROEK, MARIE-PILAR QUINTANA: The Mental Representation of Narrative Texts as Networks: The Role of Necessity and Sufficiency in the Detection of Different Types of Causal Relations (237-258). TRACY LINDERHOLM: Predictive Inference Generation as a Function of Working Memory Capacity and Causal Text Constraints (259-280). WILLIAM LANGSTON: Violating Orientational Metaphors Slows Reading (281-310). MICHAEL THOLANDER: Cross-Gender Teasing as a Socializing Practice (311-338).

Volume 35

Number 1 – 2003.

ILANA MUSHIN, LESLEY STIRLING, JANET FLETCHER, ROGER WALES: Discourse Structure, Grounding, and Prosody in Task-Oriented Dialogue (1-31). CYNTHIA A. BERG, MITZI M. S. JOHNSON, SEAN P. MEEGAN, JONELL STROUGH: Collaborative Problem-Solving Interactions in Young and Old Married Couples (33-58). JENNIFER L. HAMBLIN, RAYMOND W. GIBBS JR.: Processing the Meanings of What Speakers Say and Implicate (59-80).

Number 2 – 2003.

JOHN D. MURRAY, KELLY A. BURKE: Activation and Encoding of Predictive Inferences: The Role of Reading Skill (81-102). DEBORAH POOLE: Linguistic Connections Between Co-Occurring Speech and Writing in a Classroom Literacy Event (103-134). MARTIN NYSTRAND, LAWRENCE L. WU, ADAM GAMORAN, SUSIE ZEISER, DANIEL A. LONG: Questions in Time: Investigating the Structure and Dynamics of Unfolding Classroom Discourse (135-198).

Number 3 – 2003.

MAX M. LOUWERSE, HEATHER HITE MITCHELL: Toward a Taxonomy of a Set of Discourse Markers in Dialog: A Theoretical and Computational Linguistic Account (199-239). STACEY L. IVANKO, PENNY M. PEXMAN: Context Incongruity and Irony Processing (241-279).

Volume 36

Number 1 – 2003.

JULIA SIMNER, MARTIN PICKERING, ALAN GARNHAM: Discourse Cues to Ambiguity Resolution: Evidence From „Do It” Comprehension (1-17). ALBERT N. KATZ, TODD R. FERRETTI: Reading Proverbs in Context: The Role of Explicit Markers (19-46). NEAL R. NORRICK: Remembering and Forgetfulness in Conversational Narrative (47-76).

Number 2 – 2003.

ANN WENNERSTROM, ANDREW F. SIEGEL: Keeping the Floor in Multiparty Conversations: Intonation, Syntax, and Pause (77-107). JENNIFER WILEY, JEROME L. MYERS: Availability and Accessibility of Information and Causal Inferences From Scientific Text (109-129). KRISTIN M. WEINGARTNER, ALEXANDRIA E. GUZMÁN, WILLIAM H. LEVINE, CELIA M. KLIN: When Throwing a Vase Has Multiple Consequences: Minimal Encoding of Predictive Inference (131-146).

Number 3 – 2003.

MELANIE HARRIS, PENNY M. PEXMAN: Children's Perceptions of the Social Functions of Verbal Irony (147-165). LAUREL FAIS, MITSUKO, YAMURA-TAKEI: The Nature of Referent Resolution in Japanese E-mail (167-204).

TEXT. AN INTERDISCIPLINARY JOURNAL FOR THE STUDY OF DISCOURSE

Mouton de Gruyter, Berlin – New York

Editor: TEUN A. VAN DIJK, Amsterdam, The Netherlands

(1981 –)

A korábbi kötetek adataihoz lásd *Szemiotikai szövegtan 2. A magyar szövegtani kutatás irodalmából (Első rész)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1991. 205 – 214; *Szemiotikai szövegtan 4. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (I)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1992. 197 – 199; *Szemiotikai szövegtan 6. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1993. 313 – 315; *Szemiotikai szövegtan 8. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (III)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1995. 360 – 363; *Szemiotikai szövegtan 9. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (I)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1996. 324-326; *Szemiotikai szövegtan 10. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1997. 251-252; *Szemiotikai szövegtan 11. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (III)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1998. 337-338; *Szemiotikai szövegtan 12. Szövegtani kutatás: témák, eredmények, feladatok (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 1999. 398-399; *Szemiotikai szövegtan 13. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 1. Szaknyelvi szövegek. 2. Tankönyvi szövegek*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 2000. 218-220; *Szemiotikai szövegtan 14. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 14.1. Kép és szöveg. 14.2. Kommunikáció a médiában*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 2001. 242-244; *Szemiotikai szövegtan 15. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 15.1. Kép és szöveg (2). 15.2. Szöveg és fordítás*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 2003. 290-292 és *Szemiotikai szövegtan 16. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 16.1. Szöveg és zene. 16.2. Mediális transzpozíciók*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYTF Kiadó, Szeged, 2004. 214-216.

Volume 22 (2002)

Abell, Jackie. Mad cows and British politicians: The role of scientific and national identities in managing blame for the BSE crisis 22 (2): 173-198.

Bennert, Kristina. Formulations of participation and nonparticipation in trainees' narratives of school-to-work transitions (Special issue: Discourses of Un/employment) 22 (3): 369-392.

Coffin, Caroline. The voices of history: Theorizing the interpersonal semantics of historical discourses 22 (4): 503-528.

Evaldsson, Ann-Carita. Boys' gossip telling: Staging identities and indexing (un-acceptable) masculine behavior 22 (2): 199-225.

Goatly, Andrew. The representation of nature on the BBC World Service 22 (1): 1-27.

Graham, Philip. Predication and propagation: A method for analyzing evaluative meanings in technology policy 22 (2): 227-268.

Graham, Philip and Neil Paulsen. Third-sector discourses and the future of (un)employment: Skilled labor, new technologies, and the meaning of work (Special issue: Discourses of Un(employment)) 22 (3): 443-467.

Hyland, Ken. What do they mean? Questions in academic writing 22 (4): 529-557.

Kuo, Sai-Hua. From solidarity to antagonism: The uses of the second-person singular pronoun in Chinese political discourse 22 (1): 29-55.

Mäkitalo, Åsa and Roger Säljö. Talk in institutional context and institutional context in talk: Categories as situated practices 22 (1): 57-82.

Muntigl, Peter. Policy, politics and social control: A systemic functional linguistic analysis of EU employment policy (Special issue: Discourses of Un/employment) 22 (3): 393-441.

Poveda, David. Quico's story: An ethnopoetic analysis of a Gypsy boy's narratives at school 22 (2): 269-300.

Sakita, Tomoko I. Dialogue-internal and external features representing mental imagery of speaker attitudes 22 (1): 83-105.

Sarangi, Srikant. Editorial: On conditions of work, employment, unemployment, etc., and the deployment of text/discourse analysis (Special issue: Discourses of Un/employment) 22 (3): 329-336.

Semino, Elena. A sturdy baby or a derailing train? Metaphorical representations of the euro in British and Italian newspapers 22 (1): 107-139.

Scott, Suzanne. Linguistic feature variation within disagreements: An empirical investigation 22 (2): 301-328.

Tholander, Michael and Karin Aronsson. Teasing as serious business: Collaborative staging and response work 22 (4): 559-595.

Wang, Yu-Fang. The preferred information sequences of adverbial linking in Mandarin Chinese discourse 22 (1): 141-172.

Weiss, Gilbert. Discussion 1: The Darwinian ocean (Special issue: Discourses of Un/employment) 22 (3): 469-485.

Wilson, John. Discussion 2: 'They would say that, wouldn't they?' Tea with Christine and Mandy (Special issue: Discourses of Un/employment) 22 (3): 487-501.

Wodak, Ruth. Preface (Special issue: Discourses of Un/employment) 22 (3): 337-343.

Wodak, Ruth and Theo van Leeuwen. Discourses of un/employment in Austria: The Austrian case (Special issue: Discourses of Un/employment) 22 (3): 345-367.

Yamashita, Hiroko. Scrambled sentences in Japanese: Linguistic properties and motivations for production 22 (4): 597-633.

Volume 23 (2003)

Argamon, Shlomo, Moshe Koppel, Jonathan Fine, and Anat Rachel Shimoni. Gender, genre, and writing style in formal written texts 23 (3): 321-346.

Bowcher, Wendy L. Speaker contributions in radio sports commentary 23 (4): 445-476.

Cornish, Francis. The roles of (written) text and anaphor-type distribution in the construction of discourse 23 (1): 1-26.

Harris, Sandra. Politeness and power: Making and responding to 'requests' in institutional settings 23 (1): 27-52.

Hobbs, Pamela. 'You must say it for him': Reformulating a witness' testimony on cross-examination at trial 23 (4): 477-511.

Jeffries, Lesley. Not a drop to drink: Emerging meanings in local newspaper reporting of the 1995 water crisis in Yorkshire 23 (4): 513-538.

Lee, Miranda Y. P. Discourse structure and rhetoric of English narratives: Differences between native English and Chinese non-native English writers 23 (3): 347-368.

Leppänen, Sirpa. Universalistic handbook discourse and the local needs of writers 23 (1): 53-87.

Linell, Per, Johan Hofvendahl, and Camilla Lindholm. Multi-unit questions in institutional interactions: Sequential organizations and communicative functions 23 (4): 539-571.

Macken-Horarik, Mary. APPRAISAL and the special instructiveness of narrative (Special issue: Negotiating Heteroglossia: Social Perspectives on Evaluation) 23 (2): 285-312.

Macken-Horarik, Mary. Envoi: Intractable issues in appraisal analysis? (Special issue: Negotiating Heteroglossia: Social Perspectives on Evaluation) 23 (2): 313-319.

Martin, J. R. Introduction (Special issue: Negotiating Heteroglossia: Social Perspectives on Evaluation) 23 (2): 171-181.

Maschler, Yael. The discourse marker *nu*: Israeli Hebrew impatience in interaction 23 (1): 89-128.

Måseide, Per. Medical talk and moral order: Social interaction and collaborative clinical work 23 (3): 369-403.

Obana, Yasuko. Anaphoric choices in Japanese fictional novels: The discourse arrangement of noun phrases, zero and third person pronouns 23 (3): 405-443.

Page, Ruth E. An analysis of APPRAISAL in childbirth narratives with special consideration of gender and storytelling style (Special issue: Negotiating Heteroglossia: Social Perspectives on Evaluation) 23 (2): 211-237.

Painter, Clare. Developing attitude: An ontogenetic perspective on APPRAISAL (Special issue: Negotiating Heteroglossia: Social Perspectives on Evaluation) 23 (2): 183-209.

Precht, Kristen. Stance moods in spoken English: Evidentiality and affect in British and American conversation (Special issue: Negotiating Heteroglossia: Social Perspectives on Evaluation) 23 (2): 239-257.

Sarangi, Srikant. Editorial: Evaluating evaluative language (Special issue: Negotiating Heteroglossia: Social Perspectives on Evaluation) 23 (2): 165-170.

Tickoo, Asha. On variable temporal passage in storytelling: Identifying constraints and evidencing constraint violation in the narratives of second-language writers 23 (1): 129-163.

Vehviläinen, Sanna. Preparing and delivering interpretations in psychoanalytic interaction 23 (4): 573-606.

White, P. R. R. Beyond modality and hedging: A dialogic view of the language of intersubjective stance (Special issue: Negotiating Heteroglossia: Social Perspectives on Evaluation) 23 (2): 259-284.

JEL – KÉP – KOMMUNIKÁCIÓ, KÖZVÉLEMÉNY, MÉDIA

A Magyar Médiaért Alapítvány és az MTA–ELTE Kommunikációelméleti
Kutatócsoport folyóirata
Főszerkesztő: TERESTYÉNI TAMÁS

A korábbi kötetek adataihoz lásd: *Szemiotikai szövegtan 10. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 1997. 260-263; *Szemiotikai szövegtan 11. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (III)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 1998. 341-342; *Szemiotikai szövegtan 12. Szövegtani kutatás: témák, eredmények, feladatok (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 1999. 402-403; *Szemiotikai szövegtan 13. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 1. Szaknyelvi szövegek. 2. Tankönyvi szövegek*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2000. 222-224; *Szemiotikai szövegtan 14. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 14.1. Kép és szöveg. 14.2. Kommunikáció a médiában*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2001. 265-266; *Szemiotikai szövegtan 15. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 15.1. Kép és szöveg (2). 15.2. Szöveg és fordítás*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2003. 292-293 és *Szemiotikai szövegtan 16. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 16.1. Szöveg és zene. 16.2. Mediális transzpozíciók*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2004. 216-217.

2003. 1. szám

DOKUMENTUM. Egy átvilágítás (3). ÚJ TECHNIKÁK. TARDOS RÓBERT: Az internet terjedése és használata Magyarországon 1997 – 2001 (7). MÉDIA. TERESTYÉNI TAMÁS:

A magyarországi televíziós műsorkínálat 2002-ben (23). MŰHELY. BABOCSAY ÁDÁM: Médiakutatási paradigmák: a „tartalom és hatás” és a „használat és gratifikáció” kutatási irányzatok (55). GÁLIK MIHÁLY – KOVÁTS ILDIKÓ – TÖLGYESI JÁNOS: Egy online video kísérlet közönségfogadtatása Magyarországon (65). KITEKINTÉS. EHMANN BEA: A kvalitatív kutatás két árama és a pszichológiai tartalomelemzés (77). VAJDA JÚLIA: Az élettörténet szövegének szöveve (89).

2003. 2. szám

MÉDIA. Politikai cenzúra a közszolgálati televízióban? A Sajtószabadság Központ és a Független Médiaközpont által szervezett kerekasztal-beszélgetés (3). PLAUSHIN ANDRÁS: A politikai hírműsorok tájékoztatási gyakorlata 2002-ben (17). ÚJ TECHNIKÁK. POLYÁK GÁBOR: A digitalizáció hatásai a médiaszabályozásra (39). ORIENTÁCIÓ. KAPITÁNY ÁGNES – KAPITÁNY GÁBOR: Tárgyak szimbolikája (55). Kitekintés. BAJOMI-LÁZÁR PÉTER: Közmédia az Egyesült Államokban. Használható-e az amerikai modell Magyarországon? (89). MŰHELY. KREKÓ PÉTER: Politikai tartalmú e-mailek az országgyűlési választások idején (101).

2003. 3. szám

MÉDIA. ANGELUSZ RÓBERT: Amíg híreként megjelennek... Az eseményektől a hírekig (3). ÚJ TECHNIKÁK. LENGYEL GYÖRGY – LŐRINCZ LÁSZLÓ – SIKLÓS VIKTÓRIA – FÜLEKI DÁNIEL: Hidak a digitális szakadék fölött (25). KOMMUNIKÁCIÓS KULTÚRA. VARGA KÁROLY: Nyomelemek és értékdiskurzus (45). KITEKINTÉS. Népszavazás után (EXTERDE TIBOR és HORÁNYI ÖZSÉB beszélgetése) (79). TALLÓZÓ. A beszélt magyar nyelv „tájképe” a 80-as évek végéről (TÖLGYESI JÁNOS) (97).

2003. 4. szám

MÉDIA. GOSZTONYI GERGELY: A közszolgálati médiafelügyelet Európában és Magyarországon (3). SZÉKELY MÓZES: A média hatása a világproblémák értelmezésére a közgondolkodásban (27). URBÁN ÁGNES: A néző természete, avagy az interaktív televíziózás piaci fogadtatása (47). KITEKINTÉS. TAGAI IMRE: Valóság és „virtuális valóság” (61). MŰHELY. MÁTAY MELINDA: Fiatal értelmiségiek szocializációjáról (71). TALLÓZÓ. Kommunikációelmélet és történetírás (FARAGÓ PÉTER) (91).

2.2. KÖTETEK

OFFICINA TEXTOLOGICA

A korábbi kötetek adataihoz lásd *Szemiotikai szövegtan 12. Szövegtani kutatás: témák, eredmények feladatok (II)*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 1999. 400-402; *Szemiotikai szövegtan 13. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 1. Szaknyelvi szövegek. 2. Tankönyvi szövegek*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 1999. 403-404.

raria et Aesthetica, JGYF Kiadó, Szeged, 2000. 220; *Szemiotikai szövegtan 14. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 14.1. Kép és szöveg. 14.2. Kommunikáció a médiában*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2001. 255; *Szemiotikai szövegtan 15. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 15.1. Kép és szöveg (2). 15.2. Szöveg és fordítás*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2003. 204-305 és *Szemiotikai szövegtan 16. 0. A szövegtani kutatás általános kérdései. 16.1. Szöveg és zene. 16.2. Mediális transzpozíciók*, *Acta Academiae Paedagogicae Szegediensis, Series Linguistica, Litteraria et Aesthetica*, JGYF Kiadó, Szeged, 2004. 217-221.

8. DOBI EDIT:

Kétlépcsős szövegment-reprezentáció
szemiotikai textológiai keretben
Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2002.

Előszó (7).

A szövegnyelvészetről (11). 1. A szövegnyelvészeti gondolkodás előzményeiről (11). 2. A mai szövegnyelvészet kialakulásának forrásai, előzményei (15). 2.1. Nemzetközi előzmények (15). 2.2. Időrendi áttekintés (16). 2.3. Hazai előzmények (20). 3. A szövegnyelvészeti kutatás tárgyáról (23). 4. A szövegnyelvészet fogalmáról. (25). 5. A szövegelméletéről (33). 5.1. A szövegelmélet mai helyzetéről (33). 5.2. A szemiotikai textológia mint a szövegkutatás egy lehetséges elméleti kerete (39). 5.3. A nyelvészet helye a szemiotikai textológia keretében (54). 6. A szövegnyelvészet elméleti kerete (58). 6.1. Nyelvhasználat – nyelvi rendszer (59). 6.2. Szövegnyelvészet – rendszernyelvészet (63). 6.2.1. A nyelvi egységek reprezentációjában részt vevő diszciplínákról (64). 6.2.2. A szemantika és a szintaktika mondatreprezentációban betöltött szerepéről (65). 6.2.3. A pragmatika szerepe a szövegment-reprezentáció elméleti keretében (70). 6.3. Szövegment (szöveg) – rendszermondat (75). 6.3.1. A mondat jelentéséről, valamint a szabálytalanul szerkesztett és a tagolatlan mondatok reprezentációjáról (81). 6.3.2. A szövegment és a rendszermondat viszonya különböző elméletek tükrében (84).

A leíró grammatikák szerepe a szövegment-reprezentációban (87). 1. A generatív strukturális mondattanról (91). 1.1. A generatív strukturális mondattan elvei és kategóriái (91). 1.2. A kiválasztott szövegment generatív elemzése (94). 2. A klasszikus leíró magyar mondattanról (100). 2.1. A klasszikus leíró mondattan elvei és kategóriái (100). 2.2. A kiválasztott szövegment klasszikus mondatnani elemzése (104). 3. A valenciaelméletéről (109). 3.1. A valenciaelmélet elvei és kategóriái (109). 3.2. A kiválasztott szövegment valenciaelmélet szerinti elemzése (112). 4. Az esetgrammatikáról (113). 4.1. Az esetgrammatika elvei és kategóriái (113). 4.2. A kiválasztott szövegment esetgrammatikai elemzése (116). 5. Összegzés. (117).

Kétlépcsős szövegment-reprezentációs modell szemiotikai textológiai keretben (119). 1. A modell elméleti kerete. A nyelvészeti szövegment-reprezentáció apparátusáról (120). 1.1. A szövegmentek globális szemio-formális megközelítése (126). 1.2. A szövegmentek kanonikus szemiotikai textológiai megközelítése (128). 1.3. A

kanonikus reprezentációról (130). 1.4. Egy tezaurisztikus szótári szócikk felépítése (142).

A modell bemutatása egy szövegrész elemzése alapján (Sütő András: *Anyám könnyű álmot ígér*) (147). 1. A szövegmondatok globális szemiformális és kanonikus szemiotikai textológiai reprezentációja a kétlépcsős szövegmondat-reprezentációs modell alkalmazásával (151). 2. A szövegmondat-reprezentáció szerepe a szövegrepresentációban (174).

Kitekintés (181). 1. A korreferencialitás kérdéséről (181). 2. A linearizáció kérdéséről (183). 3. A szövegorganizáció kérdéséről általában (184).

Irodalom (187). **Abstract** (199).

10. PETŐFI S. JÁNOS – SZIKSZAINÉ NAGY IRMA (szerk.):

A szövegorganizáció elemzésének aspektusai

Fogalmi sémák

Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék, 2004.

PETŐFI S. JÁNOS: Előszó (7).

1. PETŐFI S. JÁNOS: A szövegösszefüggést biztosító relációk elemzésének aspektusai (11).
2. CSÜRY ANDREA: Tudáskeretek, referencia, névmások (23).
3. BODA I. KÁROLY – BODÁNÉ PORKOLÁB JUDIT: A tudáskeretek szerepének vizsgálata költői szövegekben (31).
4. ÁGNES DE BIE KERÉKGYÁRTÓ: Fogalmi sémák és szövegösszefüggés Kosztolányi Dezső *Omlette à Woburn* című elbeszélésében (52).
5. JAGUSZTIN LÁSZLÓ: Az ÍRÁS mint sajátos kognitív objektiváció (71).
6. SKUTTA FRANCISKA: Meghatározatlan helyek kitöltése (77).
7. KISS SÁNDOR: A dekódolás útjai (87).
8. CSÜRY ISTVÁN: Hogyan készítsünk furcsa szótárakat? (93).
9. DOBI EDIT – KUKI ÁKOS: A tudáskeretek elemzése szaknyelvi szövegben. A formalizálás lehetőségei (107).

Officina Textologica 10. Abstract (139).

11. PETŐFI S. JÁNOS (szerk.):

Adalékok a magyar nyelvészet szövegtani diszkurzusához

Három közelítés

Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék, 2005.

Előszó (7).

KOCSÁNY PIROSKA: A szövegtan leírása, filozófiája és gyakorlata. Gondolatok Szikszainé Nagy Irma, Petőfi S. János és Benkes Zsuzsa, valamint Tolcsvai Nagy Gábor könyvéről (9).

1. Szikszainé Nagy Irma: *Leíró magyar szövegtan* (9).
2. Petőfi S. János – Benkes Zsuzsa: *A szöveg megközelítései* (20).

3. Tolcsvai Nagy Gábor: *A magyar nyelv szövegtana* (35).
- SZIKSZAINÉ NAGY IRMA: Reflexiók szövegnyelvészeti részkérdésekről vallott nézeteire (53).
1. A szöveg kompozicionális egységeiről másképp gondolkodva – Petőfi S. János *Egy poliglott szövegnyelvészeti-szövegtani kutatóprogram* és Petőfi S. János – Benkes Zsuzsa *A szöveg megközelítései* című kötetei kapcsán (53).
 2. Fehér Erzsébet *A szövegkutatás megalapozása a magyar nyelvészetben* című tudománytörténeti vázlatára kapcsán – a szövegszintekről (62).
 3. Tolcsvai Nagy Gábor szövegtani tárgyú könyvei kapcsán a szöveg elhatároltságáról és szerkezeti egységeiről – némiképp másként gondolkodva (66).
 4. A retorikai kérdéssről – kicsit másképp Kocsány Piroskának a *Szöveg, szövegtípus, jelentés: a mondás mint szövegtípus* című monográfiája retorikus kérdéssről vallott felfogása apropóján (72).
- TOLCSVAI NAGY GÁBOR: Diszkurzivitás az ezredvégi magyar szövegtani kutatásokban (81).
1. de Beaugrande, Robert-Alain – Dressler, Wolfgang U.: *Bevezetés a szövegnyelvészetbe* (83).
 2. Petőfi S. János: *Egy poliglott szövegnyelvészeti-szövegtani kutatóprogram*; Petőfi S. János – Benkes Zsuzsa: *A szöveg megközelítései. Kérdések – válaszok. Bevezetés a szemiotikai szöveg-tanba* (86).
 3. Szikszainé Nagy Irma: *Leíró magyar szövegtan* (91).
 4. Fehér Erzsébet: *A szövegkutatás megalapozása a magyar nyelvészetben. Tudománytörténeti vázlat* (96).
 5. Kocsány Piroška: *Szöveg, szövegtípus, jelentés: a mondás mint szövegtípus* (102).
- Officina Textologica 11. Abstract* (109).

12. PETŐFI S. JÁNOS – SZIKSZAINÉ NAGY IRMA (szerk.):

A korreferencialitás poliglott megközelítése
Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék, 2005.

SZIKSZAINÉ NAGY IRMA – DOBI EDIT: Előszó (7).

1. KISS SÁNDOR – SKUTTA FRANCISKA: Korreferencia-kérdések kontrasztív megvilágításban (11).
2. CSÜRY ANDREA: Korreferencia-viszonyok vizsgálata magyar és francia dialogális szövegben (19).
3. CSÜRY ISTVÁN: Gázspray, bilincs és egy füstölgő szenátor (Komplex szövegösszetevők a dialogális szövegek korreferencia-hálójában) (35).
4. PELYVÁS PÉTER: Rejtett megfelelések (korreferencia-viszonyok) az angol módbeli segédigék konceptuális szerkezeteiben (73).
5. BODA I. KÁROLY – BODÁNYI PORKOLÁB JUDIT: Egy angol vers és magyar fordításainak összevetése a korreferencialitás szempontjából (83).

6. DOBI EDIT: A korreferencialitás megnyilvánulásai magyar és német szövegekben (101).

Officina Textologica 12. Abstract (117).

13. CSÜRY ISTVÁN:

Kis könyv a konnektorokról

Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszék, 2005.

1. Bevezetés (7).

2. **Mi a konnektor?** (9). 2.1. A terminológiai sokféleség bemutatása (10). 2.1.1. A *konnektor* terminus különböző alkalmazásai a nyelvészetben (10). 2.1.2. Példák a konnektor terminus használatára a magyar szövegtani irodalomból (12). 2.2. A szövegszervező elemek osztályozása és a *konnektor* fogalmának általános meghatározása (16). 2.3. Logika vs természetes nyelv (19). 2.4. A konnektorok működésének mechanizmusa és hatóköri kérdései (21). 2.4.1. A konnektorfunkció sajátosságai és a konnektorok anaforikus természete (21). 2.4.2. A verbális tömböktől a fogalmi entitásokig (26). 2.5. Konklúzió: a konnektorok mibenléte és tanulmányozásának aktualitása (29).

3. **A konnektorok a nyelv rendszerében** (31). 3.1. A konnektorok jelezte szemantikai (logikai, pragmatikai) relációk (31). 3.1.1. A relációtípusok kérdése (31). 3.1.2. A lexikai egységek interpretációvezérlő sajátosságainak kérdése (33). 3.1.3. Példa: az ellentétviszony és az ellentétet jelző konnektorok jelentése (35). 3.1.3.1. A relációtípus sajátosságai (35). 3.1.3.1.1. *Az ellentét meghatározása* (35). 3.1.3.1.1.1. Elemi viszonyok (35). 3.1.3.1.1.2. Komplex viszonyok (40). 3.1.3.1.1.3. Realizációtípusok (47). 3.1.3.1.1.4. Közbevetett terminológiai megjegyzések (49). 3.1.3.1.1.5. Realizációtípusok: folytatás (52). 3.1.3.1.2. *Hogyan kalkulálódnak és vevődnek tekintetbe az implicit tartalmak?* (54). 3.1.3.1.2.1. A procedurális jelentés vizsgálata a fogalmi sémnák szempontjából: egy példa elemzése (60). 3.1.3.1.2.2. A kettős szillogizmus modellje és az ellentétviszony elemzése (63). 3.1.3.2. A relációtípus-változat és a járulékos interpretációs instrukciók jelzése (73). 3.1.3.2.1. *A mais lexikai mezeje a franciában* (73). 3.1.3.2.2. *Példák a sajátos interpretációs szabályok működésére* (75). 3.2. A konnektorok morfolexikai, grammatikai tulajdonságai és lexikológiai reprezentációja (79). 3.2.1. Mi lehet konnektor? (80). 3.2.2. A lexikalizáció / grammatikalizáció kérdései (81). 3.2.3. A konnektorok lexikológiai leírása (83). 3.3. A konnektorok szintaxisa (91). 3.3.1. A tematikus struktúra hatása a konnektorok beszerkesztésére a franciában (91). 3.3.1.1. Az ellentétviszonyt jelző konnektorok szintaxisa: a határozói konnektor kiemelése és a konnexió primátusa (91). 3.3.1.2. Tágabb körű vizsgálatok: oksági viszonyt jelző konnektorok szintaktikai sajátosságai (97). 3.3.2. Vázlatpontok a konnektorok szintaktikai státusának áttekintéséhez a magyarban (104). 3.3.2.1. A konnektorok státuszáról és pozíciójáról általában (104). 3.3.2.2. Két példa: *azonban* és *viszont* (105). 3.4. Konklúzió: a konnektorjelenségek rendszeryelvészeti megközelítése (107).

4. **A konnektorok a szövegben** (111). 4.1. A konnektorterminusok lokalizációja (111). 4.1.1. Szegmentálás és címkézés: szerkezeti kérdések (112). 4.1.1.1. A konnektorral jelzett jelentés szerkezetek fő összetevői (114). 4.1.1.2. A jelentésszerkezetek és a grammatikai struktúra viszonya (127). 4.1.1.3. A konnektorral jelzett jelentésszerkezetek

és az egyéb szövegszervező elemek (139). 4.1.1.4. Manifesztált vs kiegészített organizáció típus és jelentésszerkezeti elemzés (142). 4.1.2. Szegmentálás és címkézés: tartalmi kérdések (143). 4.1.2.1. Bevezetés (143). 4.1.2.2. Az antecedens felkutatásának mechanizmusa (144). 4.1.2.3. Tematikus progresszió és konnektorkotextus (146). 4.1.2.4. Kutatás formális kritériumok után (157). 4.1.2.5. A kotextustagolási potenciál mint lexikai jegy (162). 4.1.3. Az elemzett példák XML-ben annotálva (163). 4.1.3.1. A konnektorpólusok azonosításának kritériumai: összefoglalás (176). 4.2. Konklúzió: a konnektorok vizsgálata és a szöveg értelmi részstruktúráinak egymásba fonódása (176).

5. Konklúzió helyett (179).

6. Bibliográfia (183). 6.1. Az elemzett szövegek forrásai (183). 6.2. A hivatkozások forrásai (184).

7. Abstract: Small book on connectives (195).

**ANDOR JÓZSEF – BENKES ZSUZSA – BÓKAY ANTAL (SZERK.):
SZÖVEG AZ EGÉSZ VILÁG. PETŐFI S. JÁNOS 70. SZÜLETÉSNAJPÁRA
Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2002. 616 p.**

Szerkesztői előszó (5). MÁTÉ JAKAB: A miskolci gimnáziumtól a Maceratai Egyetemig (7). ANDOR JÓZSEF: Empiricism and the Objectivity vs. Subjectivity / Intersubjectivity of Context (12). BÁCSI JÁNOS: A szemiotikai textológia és az iskolai oktatás (19). BALÁZS GÉZA: Szöveg-jelentéstani rács (A mondatból kimutató jelek 2.) (25). BENCZE LÓRÁNT: Semiotische Gesichtspunkte der inter- und multikulturellen Paradigmen in der Erziehung und in der Gesellschaft (38). BENKES ZSUZSA: Egy egységes szövegelmélet / szövegszemlélet érvényesítésének lehetséges formája a középiskolai magyar nyelv tanítási tanításában (45). BERNÁTH ÁRPÁD: Arisztotelész Poétikája mint a szövegtani kutatások ősforrása (56). BÉKÉSI IMRE: A megengedés helye az ellentétes szerkezetben (62). B. FEJES KATALIN: Egy versmondat koreferencialitásának szerveződése (76). BODA I. KÁROLY – PORKOLÁB JUDIT: Co-reference Analysis and the Structure of Natural Language Texts (81). BÓKAY ANTAL: Formalizmus és posztformalizmus, grammatika és retorika az irodalomtudományban (101). CSÚRI KÁROLY: Sonderbare „Passion” Über das Prinzip der Ambivalenz bei Trakl (118). CSÜRY ANDREA – CSÜRY ISTVÁN: A szemantika nem autonóm szókészlet elemek szövegtani szempontú leírása / explicálása: kérdések és válaszok (134). DOBI EDIT: A pragmatika szerepe a nyelvi rendszer egységeinek leírásában (153). DOMONKOSI ÁGNES: A metaforikus szövegek koreferenciális elemzésének kérdései (165). EÖRY VILMA: Az újságszövegek tipológiájához (176). GÉCZI JÁNOS: Az európai rózsajelképek festészeti és grafikai megjelenései a XVI-XVIII. században (190). HOFFMANN ISTVÁN: A helynevek szerkezetéről (237). HOPPÁL MIHÁLY: Szöveg, motívum és történelem (242). HORÁNYI ÖZSÉB: Az ágensről (egy taxonómia vázlata) (247). IVÁNYI ZSUZSANNA – KERTÉSZ ANDRÁS – MÁTÉ NÓRA: A társadalmi kategorizálás nyelvi eszközei a „Grüne Gentechnik” c. korpuszban (269). KABÁN ANNAMÁRIA: Szövegszerkezet és aktuális tagolás Petőfi Sándor *Szeptember végén* című versében (293). KÁDÁR EDIT: A relatív állítások és az ún. témáismétlő névmások (302). KISS SÁNDOR: Szövegkoherencia és szövegértelmezés a lírában (312). KLAUDY KINGA – KÁROLY KRISZTINA: A lexikai ismétlés szövegalkotó szerepe a fordításban (318). KOCSÁNY PIROSKA: Miniatur szövegek és tipológiájuk (329). KOMLÓSI LÁSZLÓ IMRE: A nyelvi ko-

herenciától a narratív koherenciáig (340). LACZKÓ TIBOR: Néhány gondolat a magyar főnévi csoporton belüli kontrollviszonyokról (348). LENGYEL ZSOLT: Az írott nyelvi mentális lexikon kérdéséhez (366). MÓZES HUBA: Intertextualitás és térszerkezet egy Wass Albert-regényben (379). MURVAI OLGA: Az olvasat problémája (389). NAGY L. JÁNOS: A cloze mint kompozíciós elv? (394). PÁL JÓZSEF: Kettős és hármas rendszerek Weöres Sándor *Háromrészes énekében* (403). PÉNTEK JÁNOS: Szövegfragmentumok – fragmentált szöveg egy írói „plakáton” (412). PLÉH CSABA: A művészet autonómiája és a modularitás (417). PÓLYA TAMÁS: A jelentés természetéről. (425). R. MOLNÁR EMMA: Verbális szerzői instrukciók a drámában a nonverbális szint megjelenítéséhez (438). SKUTTA FRANCISKA: A személyes névmás – elválaszt vagy összeköt? (448). SZABÓ ZOLTÁN: Az egyéni stílus mint szöveg feletti struktúra (463). SZATHMÁRI ISTVÁN: A XX. századi magyar szókészletről (469). SZÉPE GYÖRGY: An Essay on the Recent History of the Language Sciences in Central and East Europe (473). SZIKSZAINÉ NAGY IRMA: Kérdésfajták az írott autóreklámokban (479). SZÜCS TIBOR: Fordított szöveg az egész versvilág (490). TARNAY LÁSZLÓ: Szöveg és képesség (503). TOLCSVAI NAGY GÁBOR: „Text and interpretation”: The Comparison of Two Perspectives (514). VASS LÁSZLÓ: Interpretáció és illusztráció. Egy multimediális kommunikátum szövegtani megközelítéséhez (524). VOIGT VILMOS: An Introduction to Riddles Wisely Expounded or Enigma Variations (533). V. RAISZ RÓZSA: Szentenciák és aforizmák szövegbe épülése (544). WACHA IMRE: Cs. Szabó László: Alkalom (551). ANDOR JÓZSEF: A szövegten diszciplináris alapkérdéseiről és a szemiotikai textológia státusáról: elektronikus beszélgetés Petőfi S. Jánossal (567). PETŐFI SÁNDOR JÁNOS: Egyetemről egyetemre. Amiben éltem, amiben jelenleg élek, s amiben talán a jövő generációnak élnie lehetne (598).

KÁRPÁTI ESZTER: A SZÖVEG FOGALMA

Typotex, Budapest, 2006.

Előszó (9).

Első rész / BEVEZETÉS HELYETT (10).

Második rész / A SZÖVEGFOGALOM KOGNITÍV BEÁGYAZOTTSÁGA

II.1. A szimbolikus reprezentáció és a kognitív fejlődés (15). II.2. A kognitív fejlődés lépcsői (17). II.2.1. *Biológiai átalakulások*. II.2.1.1. A nyelvi képesség „helye”. II.2.1.2. Az emberi megismerés szakaszai és változásai. II.2.1.2.1. Az átmenetek. II.2.1.2.2. Az agy átalakulása a nyelvi képesség kialakulása előtt. II.2.2. *Kulturális átalakulások*. II.2.2.1. Epizodikus kultúra. II.2.2.2. Mimetikus kultúra. II.2.2.3. Mitikus kultúra. II.2.2.4. Teoretikus kultúra. II.3. A teoretikus kultúra legújabb sajátos „termékei” (32). II.3.1. *A hipertext*. II.3.2. *Az e-kereskedelem*. II.3.3. *Az elektronikus média*. II.4. Nyelv, szöveg, diskurzus és a kognitív folyamatok: kulturális és nyelvi meghatározottság a navahók példáján (35). II.4.1. *Nyelv, tanulás, emlékezet és kultúra*. II.4.2. *A navahók helyzete*. II.4.3. *A mai „navahó út”*. II.4.4. *A navahó kétkultúrájúság*. II.5. Összefoglalva: a referencia komplexitásának fokozatos felismeréséről (44).

Harmadik rész / A SZÖVEGFOGALOM ELŐZMÉNYE. A NYELVI JEL

III.1. A nyelvi jel fogalomtörténete. (47) III.1.1. *Gorgiasztól Boethiusig*. III.1.2. *Canterbury Szent Anselmtől Velencei Pálig*. III.1.3. *A Port Royaltól John Locke-ig*. III.2. A nyelvi jel jelentésének fogalomtörténete (80). III.2.1. *Referenciális elmélet*. III.2.2.

Asszociációs elmélet. III.2.3. *Kétkomponensű jelentésmodell.* III.2.4. *A pragmatikai (szemantikai) jelentésmodell.* III.2.4.1. *A pragmatikai jelentésmodell gyökerei.* III.2.4.1.1. *A logikai pozitívizmus.* III.2.4.1.2. *A behaviorizmus.* III.2.4.1.3. *A pragmatizmus.* III.2.4.2. *A szemiotika.* III.2.5. *A beszédaktus-elmélet jelentésmodellje.* III.2.6. *A relevanciaelmélet jelentésmodellje.* III.3. *A nyelvi jel közvetítettségének fogalomtörténete (102).* III.3.1. *A tömegkommunikáció jelentéstepasztalata.* III.3.1.1. *Tömegkommunikációs modellek.* III.3.1.2. *A tömegkommunikáció mintázatai.* III.3.2. *A médiahatás megítélés szakaszai.* III.3.3. *A médiahatás típusai.* III.3.4. *A mediális jelentéskonstituálás.* III.3.5. *A nyelvi jel és a társadalom mediatizáltsága.* III.3.4. *A kommunikáció összetevőinek relativizálódása egy politikai beszéd példáján (114).* III.4.1. *Meg tudjuk-e állapítani, hogy kik a kommunikációs szituáció résztvevői?* III.4.2. *A politika és a nyelv – a beszélő azonosításának egy sajátos terepe.* III.4.3. *A politikai beszéd.* III.4.4. *Egy politikai beszéd.* III.5. *Összefoglalva: a nyelvi jel komplexitásának fokozatos felismeréséről (125).*

Negyedik rész / A SZÖVEGFOGALOM MAI DISZCIPLINÁRIS KÖRNYEZETE

IV.0. *A kieferi problémafelvetés (128).* IV.1. *A szövegfogalom alakulása (131).* IV.1.1. *A szövegfogalom a diskurzusanalízis létrejöttét megelőzően.* IV.1.1.1. *Nyelvészeti megfontolások.* IV.1.1.2. *Történetgrammatikák.* IV.1.1.2.1. *Rumelhart (1975).* *Schank és Abelson (1977).* *Schank (1999).* IV.1.1.2.3. *Kintsch és van Dijk (1978).* IV.1.2. *A szövegfogalom a diskurzusanalízisben.* IV.1.2.1. *Korai kísérletek a diskurzusanalízisben.* IV.1.2.2. *Diskurzusegységek és diskurzusfunkció.* IV.1.2.3. *A diskurzuselmélet diszciplínáris környezete.* IV.1.2.3.1. *Beszédaktus-elmélet.* IV.1.2.3.2. *Interakcionális szociolingvisztika.* IV.1.2.3.3. *A kommunikáció etnográfija.* IV.1.2.3.4. *Pragmatika.* IV.1.2.3.5. *Beszélgetéselemzés.* IV.1.2.3.6. *Kritikai diskurzuselemzés.* IV.1.3. *A szövegfogalom korábbi kutatási irányai.* IV.2. *A szövegfogalom kutatásának helyzete Magyarországon (163).* IV.2.1. *Definíciós nehézségek.* IV.2.2. *Kutatási irányok.* IV.2.3. *Petőfi S. János modellje(i).* IV.2.3.1. *A strukturális aspektus.* IV.2.3.1.1. (1990). IV.2.3.1.2. (2004). IV.2.3.2. *A procedurális aspektus.* IV.2.3.2.1. (1982). IV.2.3.2.2. (2004). IV.2.4. *Egyetemi tankönyvek.* IV.2.5. *A szövegvizsgálat megítélése.* IV.3. *A szövegfogalom vizsgálatának legújabb szakasza: (L)DRT (181).* IV.4. *A modellek összevetése egy újsághír elemzése példáján (191).* IV.4.1. *A szöveg propozicionális szerkezetét megmutató logikai elemzés.* IV.4.2. *A Rumelhart-modell (1975).* IV.4.3. *A Schank – Abelson-féle forogatókönyv-elmélet (1977).* IV.4.4. *A Kinsch – van Dijk-féle modell (1978).* IV.4.5. *Grice pragmatikai megfontolásai.* IV.4.6. *Van Dijk modellje (1988).* IV.4.7. *A Bell modellje (1998).* IV.4.8. *Petőfi S. János modellje(i).* IV.4.8.1. *A strukturális aspektus.* IV.4.8.1.1. *Petőfi S. János (1990).* IV.4.8.1.2. *Petőfi S. János (2004).* IV.4.8.2. *A procedurális aspektus.* IV.4.8.2.1. *Petőfi S. János (1982).* IV.4.8.2.2. *Petőfi S. János (2004).* IV.4.9. *A DRS.* IV.4.10. *A modellek összevetése.* IV.5. *Összefoglalva: A szövegfogalom természetének fokozatos felismeréséről (208).*

Ötödik rész / ÖSSZEFOGLALÁS HELYETT (210).

Utóhang (215).

Bibliográfia (217).

BALÁZS GÉZA: SZÖVEGANTROPOLÓGIA. SZÖVEGEK TÖBBIRÁNYÚ MEGKÖZELÍTÉSE

Berzsenyi Dániel Főiskola, Szombathely. Inter Kultúra-, Nyelv- és Médiakutató Központ, Budapest, 2007.

Előszó (7).

I. BEVEZETÉS (16). 1. A szövegtan története.

II. A SZÖVEG ANTROPOLÓGIAI MEGKÖZELÍTÉSE (24). 2. A szakrális szövegek antropológiája. 3. Gondolkodási formák, gondolatalakzatok. 4. A magyar szöveg. 5. Zene és nyelv. 6. A magyar nép humora.

III. A SZÖVEG STRUKTURALISTA (MODULÁRIS) MEGKÖZELÍTÉSE (63). 7. A mondat és a szöveg. 8. A szöveg meghatározása. A szöveg ismertetőjegyei, szerepe a közlésben, két létformája: az élőbeszéd és az írás. 9. A szöveg pragmatikai szintje. A szöveget alakító tényezők (szövegpragmatika). 10. A cím. A pragmatika és a szemantika között. 11. A szöveg nyelvi-jelentéstani szintje. A szövegösszefüggés jelentésbeli mutatói (szöveg-szemantika). 12. A szöveg szintaktikai szintje. A szövegösszefüggés nyelvtani mutatói (szöveg-szintaktika).

IV. A SZÖVEG DINAMIKUS (HOLISTA) MEGKÖZELÍTÉSE (98). 13. A szövegszintek egymásra vonatkozása. 14. A szöveg kifejtettsége. A mondat beszerkesztése a szövegbe. 15. Az intertextualitás és a számítógépes szövegvilág. 16. Új nyelvi létmódok. 17. A szövegfajták. 18. Szövegalkotás és szövegértelmezés.

V. GYAKORLATI SZÖVEGTAN (118). 19. A szövegszerkesztés általános szabályai. 20. A szöveg fölépítése, az írás és az élőbeszéd fajtái. 21. A szövegszerkesztés eljárásai.

VI. SZÖVEGELEMZÉSEK (126). 22. Szimbólumelemzés szövegekben. 23. Hajnóczy Péter *A pad* című szövegének elemzése. 24. József Attila verseinek modern nyelvészeti megközelítése. Egy példa: *Tudod, hogy nincs bocsanat*. 25. Az irodalmi szöveg szöveg-tani-stilisztikai elemzése. Temesi Ferenc trilógiája (*Por – Híd – Pest*).

SZAKIRODALOM (163).

SZAKKIFEJZÉSEK (170).

**TOLCSVAI NAGY GÁBOR (szerk.): SZÖVEG ÉS TÍPUS
SZÖVEGTIPOLÓGIAI TANULMÁNYOK**
Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2006.

ELŐSZÓ (7).

ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉSEK. Kocsány Piroska, A szövegtipológia eredményei és / vagy eredménytelenségei (17). Fehér Erzsébet, Szövegtipológia a retorikai hagyományban (27). Tolcsvai Nagy Gábor, A szövegtipológia megalapozása kognitív nyelvészeti keretben (64). Dobi Edit, A formális nyelvi elemzés lehetőségei a szövegek reprezentációjában (91).

EGYES SZÖVEGTÍPUSOKRÓL. Andó Éva, A beszélt nyelvi történetmondások elemzésének kognitív és funkcionális szempontjai (113). Hámori Ágnes, A társalgási műfajokról (157). Takács Szilvia, Folklorisztikai szövegtipológia. – Az epikus ráolvasó imádságok (182).

Nyelvi jellemzők szövegtipológiai vonatkozásai. Tátrai Szilárd, A narratív diskurzusokról – pragmatikai nézőpontból (211). Eöry Vilma, A szöveg időszerkezete mint szövegtipológiai jellemző (233).

**A SZEMIOTIKAI TEXTOLÓGIA ELMÉLETI KERETÉVEL ÉS ALKALMAZÁSÁVAL
FOGLALKOZÓ FONTOSABB MAGYAR NYELVŰ MONOGRÁFIÁK**

PETŐFI S. JÁNOS – BENKES ZSUZSA: *Elkallódni megkerülni. Versek kreatív megközelítése szövegtani keretben*. Veszprém, Országos Továbbképző, Taneszközfejlesztő és Értékesítő Vállalat, 1992. (Recenzióját lásd: *Szemiotikai szövegtan* 6. 278-280.) BENKES ZSUZSA – PETŐFI S. JÁNOS: *Szövegtani kaleidoszkóp 2. A szövegmegformáltság elemző megközelítése*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996. PETŐFI S. JÁNOS – BENKES ZSUZSA: *A szöveg megközelítései. Kérdések – válaszok. Bevezetés a szemiotikai szövegtanba*. Budapest, Iskolakultúra, 1998. (Repertóriumát lásd: *Szemiotikai szövegtan* 12. 403-407.) *A multimediális szövegek megközelítései. Kérdések – válaszok. Bevezetés a statikus 'verbális elem + kép / diagram /...'-típusú komplex jelek szemiotikai szövegtanába*. Budapest, Iskolakultúra, 2002. (Repertóriumát lásd: *Szemiotikai szövegtan* 15. 312-315.) PETŐFI S. JÁNOS: *A szöveg mint komplex jel. Bevezetés a szemiotikai-textológiai szöveg szemléletbe*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2004. (Repertóriumát lásd: *Szemiotikai szövegtan* 16. 219-221.)

**BENKES ZSUZSA – PETŐFI S. JÁNOS: A VÍZJEL NEM TŰNIK EL OLYAN
KÖNNYEN. VERSEK MEGKÖZELÍTÉSE KREATÍV GYAKORLATOKKAL**
Budapest, Tinta Kiadó, 2006.

Előszó (13). Bevezetés (15).

I. SZEMIOTIKAI-TEXTOLÓGIAI ELMÉLETI ALAPVETÉS. 1. A kreatív és a szövegrokonsági szemiotikai-textológiai gyakorlatokról általában (21). 1.1. Bevezető megjegyzések (21). 1.2. A szöveg és megközelítései (21). 1.2.1. Szövegfogalom, a szöveg alapvető jellemzői, szövegmegformáltság (21). 1.2.2. A komplex jelként értelmezett szöveg jellemzői (24). 1.2.3. Szövegek analitikus és kreatív megközelítése (25). 1.2.4. A kreatív szövegmegközelítés céljai és fajtái (26). 1.3. Megjegyzések szövegek 'fizikai megformáltságon alapuló szövegfajtájának' eldöntéséhez (28). 1.4. A versekkel / verseken végrehajtott kreatív és szövegrokonsági gyakorlatokhoz kiválasztott szövegek és megformáltságtipológiájuk létrehozásának kérdései (29). 1.4.1. A gyakorlatainkat bemutató fejezetekhez kiválasztott szövegek (29). 1.4.2. Megjegyzések egy megformáltságtipológiához (31). 1.5. Megjegyzések a prózaszövegekkel / prózaszövegeken végrehajtható kreatív gyakorlatokhoz (31). 1.6. Befejező megjegyzések (31).

II. A MEGFORMÁLTSÁGON ALAPULÓ SZÖVEGFAJTÁK SZEMIOTIKAI-TEXTOLÓGIAI ÉRTELMEZÉSE. 2. A fizikai megformáltságon alapuló szövegfajta eldöntésére vonatkozó kreatív-produktív gyakorlat (35). 2.1. A fizikai megformáltságon alapuló szövegfajta elméleti és gyakorlati megközelítése (36). 2.2. Egy szövegfajta eldöntésére vonatkozó többszörös létrehozó típusú kreatív-produktív gyakorlat (36). 2.2.1. A gyakorlathoz választott szövegek (36). 2.2.2. A feladatok (41). 2.2.3. A megoldások (42). 2.2.3.1. Tanári megoldások (42). 2.2.3.2. Tanulói megoldások (45). 2.3. Megjegyzések a megoldásokhoz (48).

III. VERSEK MEGFORMÁLTSÁGÁNAK SZEMIOTIKAI-TEXTOLÓGIAI MEGKÖZELÍTÉSE KREATÍV GYAKORLATOKKAL (51). 3. A versek fizikai testére, vehikulumára [= Ve] vonatkozó kreatív gyakorlatok (53). 3.1. A szövegek vizuális fizikai megjelenési formáinak

típusai (55). 3.2. Gyakorlatok a *Ve* jelösszetevő elemzéséhez (55). 3.2.1. Kaleidoszkópgyakorlatok (55). 3.2.1.a Hagyományos vizuális megjelenési formájú szövegek átalakítása más hagyományos vizuális megjelenési formájú szövegekké (55). 3.2.1.b A sorok lineáris egymásutánját megtartó, nem hagyományos vizuális megjelenési formájú szövegek átalakítása más hagyományos és nem hagyományos vizuális megjelenési formájú szövegekké (57). 3.2.1.c A sorok lineáris egymásutánját nem megtartó nem hagyományos vizuális megjelenési formájú szövegek átalakítása más nem hagyományos vizuális megjelenési formájú szövegekké (59). 3.2.1.d Modern értelemben vett képversek átalakítása más vizuális megjelenési formájú szövegekké (60). 3.2.2. Kreatív-produktív gyakorlatok (61). 3.2.2.1. Vizuális vers- (vagy próza-) vehikulumok létrehozása 'semlegesített' vizuális szövegvehikulum alapján (61). 3.2.2.2. Képversvehikulumok létrehozása 'semlegesített' vizuális szövegvehikulum alapján (66). 3.3. A képversek megformáltságának kompozíciós elvei (69). 4. A versek fizikai testéhez [= *Ve*] rendelhető formai felépítésre, a formációra [= *Fo*] vonatkozó kreatív gyakorlatok (71). 4.1. A szövegek nyelvi-szemiotikai formai felépítésének típusai (73). 4.2. Gyakorlatok a nyelvi-szemiotikai *Fo* jelösszetevő elemzéséhez (73). 4.2.1. Kaleidoszkópgyakorlatok (73). 4.2.1.1. Gyakorlatok a lexikai szintaktikai tagoltság elemzéséhez (73). 4.2.1.1.a Szövegmondatokra központozással tagolt szövegek áttagolása másfajta központozás alkalmazásával (74). 4.2.1.1.b Szövegmondatokra nem központozással tagolt szövegek áttagolása központozás alkalmazásával (75). 4.2.1.1.c Egyetlen (belső tagolással rendelkező) hosszú szövegmondatból álló szöveg több szövegmondatra bontása (76). 4.2.1.1.d Szintaktikailag tagolatlan szöveg szövegmondatokra tagolása központozás vagy más eszközök alkalmazásával (79). 4.2.1.2. Gyakorlatok a mondatösszetevők szövegmondatokon belüli sorrendjének elemzéséhez (80). 4.2.2. Kreatív-produktív gyakorlatok (83). 4.2.2.1. Kiválasztó típusú gyakorlat mondatösszetevők szövegmondatokon belüli sorrendjének elemzéséhez (83). 4.2.2.2. Létrehozó típusú gyakorlat mondatösszetevők szövegmondatokon belüli sorrendjének elemzéséhez. Megjegyzések (87). 4.3. A szövegek nyelvi-szemiotikai formai felépítése mint az értelmi és a kommunikatív nyelvi (szöveg)jelentés hordozója (88). 5. A szöveg fizikai testéhez [= *Ve*] rendelhető nyelvi-jelentéstani felépítésre, a sensusra [= *Se*] vonatkozó kreatív gyakorlatok (89). 5.1. A nyelvi jelentés hordozói (91). 5.2. Gyakorlatok az *Se* jelösszetevő elemzéséhez (91). 5.2.1. Kaleidoszkópgyakorlatok (91). 5.2.1.a Szavak, szókapcsolatok helyettesítése más szavakkal, szókapcsolatokkal (91). 5.2.1.b Hasonlatok (költői képek) helyettesítése más hasonlatokkal (költői képekkel) (93). 5.2.1.c A 'lírai én' kommunikatív szerepének megváltoztatása (95). 5.2.1.d A szövegben utalt állapotok, események idejének megváltoztatása (97). 5.2.2. Kreatív-produktív gyakorlatok (98). 5.2.2.1. Kiválasztó típusú gyakorlat a költői képek nyelvi organizációjának elemzésére (98). 5.2.2.2. Létrehozó típusú gyakorlat a költői képek nyelvi organizációjának elemzésére (104). 5.3. Megjegyzések első fokú korreferenciális jelentések létrehozásához (107). 6. Verseket fizikai testéhez [= *Ve*] rendelhető valóságos vagy képzelt világdarabra, a relátumra [= *Re*] vonatkozó kreatív gyakorlatok (113). 6.1. A vehikulumhoz rendelhető világdarab szerepe a szövegek megformáltságában (115). 6.2. Gyakorlatok a *Re* jelösszetevő elemzéséhez (115). 6.2.1. Kaleidoszkópgyakorlatok (115). 6.2.1.a Verssorokban, illetőleg szövegmondatokban kifejezésre jutó világdarabok 'bemutatása' sorrendjének felcserélése (115). 6.2.1.b Versszakokban, illetőleg szövegmondatömbökben kifejezésre jutó világdarabok 'bemutatása' sorrendjének felcserélése

(117). 6.2.1.c A cím és / vagy a szövegbefejezés megváltoztatása (118). 6.2.1.d Világdarabok hiányos, illetőleg csupán jelzésszerű bemutatása (120). 6.2.2. Kreatív-produktív gyakorlatok (122). 6.2.2.1. Kiválasztó típusú gyakorlat verssorokban, illetőleg szövegmondatokban kifejezésre jutó világdarabok 'bemutatása' sorrendjének elemzésére (122). 6.2.2.2. Létrehozó típusú gyakorlat versszakokban kifejezésre jutó világdarabok 'bemutatása' sorrendjének elemzésére (127). 6.3. Megjegyzések másodfokú korreferenciális jelentések létrehozásához (129). 7. Versek több jelösszetevéjének együttes megváltoztatására irányuló komplex [= Ko] kreatív gyakorlatok (131). 7.1. A szöveg mint komplex jel megformáltságának összetettsége (133). 7.2. Gyakorlatok több jelösszetevé együttes megváltoztatása következményeinek elemzéséhez (136). 7.2.1. Kaleidoszkópgyakorlatok (136). 7.2.1.a Ve • Se: Hagyományos vizuális megjelenési formájú szövegek átalakítása (a) olyan más hagyományos megjelenési formájú szövegekké, (b) amelyekben az eredeti szöveg bizonyos szavait / szókapcsolatait más szavak / szókapcsolatok helyettesítik (136). 7.2.1.b Fo • Re: Szövegmondatokra nem központosással tagolt szövegek átalakítása (a) olyan – központosítás alkalmazásával tagolt – szövegekké, (b) amelyekben az eredeti szövegbefejezés helyett más szövegbefejezés áll (139). 7.2.1.c Ve • Fo • Se: A sorok lineáris egymásutánját megtartó, nem hagyományos vizuális megjelenési formájú, szintaktikailag tagolatlan szövegek átalakítása (a) olyan hagyományos vagy nem hagyományos vizuális megjelenési formájú (b) szövegmondatokra központosítás vagy más eszköz alkalmazásával tagolt szövegekké, (c) amelyekben az utalt állapotok, történések, cselekmények ideje nem azonos az eredeti szövegekével (142). 7.2.1.d Fo • Se • Re: Szövegmondatokra központosással tagolt szövegek átalakítása (a) olyan – szövegmondatokra másfajta központosítás alkalmazásával tagolt – szövegekké, (b) amelyekben bizonyos eredeti szavakat, szókapcsolatokat más szavak, szókapcsolatok helyettesítenek és (c) a verssorokban, illetőleg szövegmondatokban kifejezésre jutó világdarabok 'bemutatásának' a sorrendje is eltér az eredetietől (146). 7.2.2. Kreatív-produktív gyakorlatok (150). 7.2.2.1. A Fo és Se jelösszetevékre együttesen vonatkozó létrehozó típusú kreatív-produktív gyakorlat (150). 7.2.2.2. A Fo és Se jelösszetevékre együttesen vonatkozó kiválasztó típusú kreatív-produktív gyakorlat (153). 7.3. Egy szöveg adott megformáltságától való 'eltávolodás' lehetőségeiről és fokozatairól (154). 8. Versek szövegrokonsági kapcsolatainak [= Ro] felderítésére vonatkozó kreatív gyakorlatok (157). 8.1. A szövegrokonsági kapcsolatok típusai (159). 8.2. Gyakorlatok rokonszöveg-csoportok kereséséhez / létrehozásához (159). 8.2.1. Kaleidoszkópgyakorlatok (159). 8.2.1.a „Ad notam” verscímmel hívott rokonszövegek keresése (159). 8.2.1.b1 Tetszőleges verscímmel hívott rokonszöveg(ek) keresése (160). 8.2.1.b2 Költőre utaló mottóval (esetleg verscímmel is) hívott rokonszöveg(ek) keresése (162). 8.2.1.c „Így írtok ti” jelleggel hívott rokonszövegek keresése (163). 8.2.1.d Szövegidézetrel hívott rokonszöveg(ek) keresése (164). 8.2.2. Kreatív-produktív gyakorlatok (165). 8.2.2.1. Kiválasztó típusú kreatív-produktív szövegrokonsági gyakorlatok megvalósításának lehetőségeiről (165). 8.2.2.2. Létrehozó típusú kreatív-produktív szövegrokonsági gyakorlatok megvalósításának lehetőségeiről (165). 8.3. Megjegyzések a posztmodern szövegrokonsági kapcsolatokhoz (165). 8.3.1. Posztmodern szövegrokonsági kapcsolatok prózaszövegekben (165). 8.3.2. Posztmodern szövegrokonsági kapcsolatok versszövegekben (166). Utószó (169). FÜGGELÉK (171). 1. Szövegmutatók és megformáltságtipológia (173). 1.1. Szövegmutató a gyakorlatokban felhasznált szövegekhez (173). 1.1.1. Vers-

szövegek mutatója (173). 1.1.2. Prózaszövegek mutatója (174). 1.2. Szövegmutató a feladatokban felhasznált versszövegekhez (175). 1.2.1 Szövegmutató (175). 1.2.2. A szövegmutatóban felsorolt szövegek átirrt változata (176). 1.3. Megformáltságtipológiai vázlat (187). 1.3.1. Bevezető megjegyzések (187). 1.3.2. Szöveggyűjtemény és megformáltságtipológiai bázis. Kísérlet (187). 1.3.1. Megjegyzések a megformáltságtipológiai kísérlet folytatásához (198). 2. Bibliográfiai tájékoztató (199). 2.1. A kötet szerzőinek egyedül és együtt írott művei (199). 2.2. A kötet szerzőinek másokkal együtt írott művei (205). 2.3. Informatív írások (206).

BALÁZS GÉZA – BENKES ZSUZSA: TANKÖNYVSOROZAT A MAGYAR NYELV GIMNÁZIUMI ÉS SZAKKÖZÉPISKOLAI OKTATÁSA SZÁMÁRA

A Balázs Géza és Benkes Zsuzsa szerzőpáros tankönyvsorozata hat tankönyvből áll: a *Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák 9., 10., 11. és 12. évfolyama számára* készített négy tankönyvből, valamint az azok kiegészítésére szolgáló *Anyanyelvi beszédkultúra a nyelvi előkészítő tanfolyam számára* és a *Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák érettségire készülőknek. Az önálló felkészülés útjai* címűekből.

A 9. évfolyam számára írt tankönyv a *magyar nyelv nyelvészete ágaival, a magyar nyelvű szövegek szövegtanával*, valamint néhány – különféle szövegtípusba sorolható – *médiaműfajjal* foglalkozik.

A 10. évfolyam számára írt tankönyv az előző tankönyvben tárgyalt tematikát a magyar nyelv nyelvészete keretében a *nyelvi norma* és a *nyelvváltozatok* nézőpontjaival, a szövegtani társtudományok keretében a *szövegtipológia* általános kérdéseivel, a *szónoki beszéd* típusával foglalkozó *retorikai*, valamint néhány *szövegtípussal, szövegfajttal* kapcsolatos ismeretekkel bővíti.

A 11. évfolyam számára írt tankönyv a magyar nyelv nyelvészete keretében a *szó- és mondatjelentés* nézőpontjaival, a szövegtan keretében a *szövegjelentés* alapkérdéseivel, a szövegtani társtudományok keretében a *stilisztika* tárgyával és feladataival ismereti meg a tanulókat.

A 12. évfolyam számára írt tankönyvben a tematika a *magyar nyelv története*, illetve a *nyelv és társadalom* témakörökkel bővül.

Az *Anyanyelvi beszédkultúra* című (nulladikos tankönyvnek is nevezett) tankönyv a korábban tanult *anyanyelvi* ismereteket az *idegen nyelvek tükrében* foglalja össze, míg a *magyar nyelvből érettségire készülők* számára írott segítséget nyújt az önálló felkészüléshez.

A hat könyv tartalomjegyzékét lásd alább.

Balázs Géza – Benkes Zsuzsa: Anyanyelvi beszédkultúra a nyelvi előkészítő évfolyam számára
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2005.

ISMERKEDJÜNK MEG AZ ÚJ TANKÖNYVVEL! (Bevezető olvasmány) (7).

BESZÉLGESSÜNK A KOMMUNIKÁCIÓRÓL! (11). **A kommunikációról általában** (13). Kommunikációs helyzetek. Az emberek közötti kommunikáció típusai és alkotóelemei. A nem közvetlen kommunikációs szándékú nyelvhasználat. Feladatok. **A nyelvi**

kommunikáció szűkebb értelemben (verbális kommunikáció) (19). A szókészlet és a nyelvtani szerkezet, a hangsúly és hanglejtés kommunikatív szerepe. A szűkebb értelemben vett nyelvi kommunikációt kísérő nem verbális elemek (a mimika, a gesztus, és a testbeszéd kommunikatív szerepe). Feladatok. **A nyelvi kommunikáció tágabb értelemben** (nem verbális kommunikáció) (25). Nem verbális nyelvek, nem verbális közlemények. Feladatok.

BESZÉLGESSÜNK A VERBÁLIS NYELVEKRŐL! (33). **A nyelvek kialakulása** (35). **A nyelvek osztályozása** (36). A nyelvek genetikai osztályozása. A nyelvek tipológiai osztályozása. Feladatok.

ISMERJÜK MEG A MAGYAR NYELV RENDSZERÉT MÁS NYELVEK RENDSZERÉNEK TÜKRÉBEN (43). **A nyelvek néhány közös tulajdonsága** (45). Feladatok. **A magyar nyelv néhány – a más nyelvekétől eltérő – jellemző vonása** (47). Feladatok. **A nyelv vizuális megjelenítési formái: az írás, a nyomtatás** (52). Feladatok.

TÁJÉKOZÓDJUNK A KOMMUNIKÁCIÓRÓL ADOTT KULTÚRÁN BELÜL ÉS A KULTÚRÁK KÖZÖTT (57). Az Európai Unió nyelvei (59). Feladatok. A kultúrák közötti nyelvi kommunikáció szűkebb értelemben (verbális kommunikáció) (63). A kultúrák közötti nyelvi kommunikáció tágabb értelemben (nem verbális kommunikáció) (64). Feladatok.

ALKOSSUNK SZÖVEGEKET SZÓBAN, ÍRÁSBAN! (71). Gyakorlatok.

RENDEZZÜNK VETÉLKEDŐT! (93). **Az alkotó képzelet nyomában** (95). **Gyermekjátékok** (97). **Vásárban** (101).

NYELVTANI KISSZÓTÁR (105).

MELLÉKLETEK (Szöveggyűjtemény) (110).

Balázs Géza – Benkes Zsuzsa: Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák 9. évfolyama számára
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.

ELŐSZÓ (9)

BEVEZETÉS (11). Anyanyelv. Nyelv. Nyelvtudomány. Feladatok.

KÖNYV. KÖNYVTÁR (18). Feladatok.

MAGYAR NYELVEN SZÓBAN, ÍRÁSBAN (Ismétlés) (24). Feladatok.

A KOMMUNIKÁCIÓ TÉNYEZŐI ÉS FUNKCIÓI (28). Feladatok.

A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ (33). Feladatok. **Médiaműfajok** (37). A hír. A tudósítás. A riport. Az interjú. A cikk. A kritika és az esszé. A jegyzet. A glossza. Feladatok. **A sajtó nyelve és műfajai** (50). Feladatok. **A rádió nyelve és műfajai** (53). Feladatok. **A televíziózás nyelve, műfajai** (57). Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (62).

A NYELVI SZINTEK GRAMMATIKÁJA (65). **Nyelv, grammatika, nyelvi szintek** (66). Jel, jelrendszer, nyelvi jel. A nyelvléírás modellje. Feladatok. **A jelentéssel nem bíró nyelvi elemek (fonémák és szótagok) szintje** (73). A beszédhangok meghatározása és felosztása. A hang és jelentés viszonya a nyelvben. A hangok előfordulásának szabályszerűségei a szavakban. A szótagok meghatározása és felosztása. **A szóelemek (morfémák) szintje** (82). A szóelemek (morfémák) meghatározása és osztályai. A tömorfémák formai és jelentéstani tulajdonságai. A toldalékmorfémák formai és jelentéstani tulajdonságai. A szóelemkapcsolatok (morfémakapcsolatok) formai és jelentéstani tu-

lajdonságai. Feladatok. **A szavak (lexémák és szóalakok) szintje** (89). A szó meghatározása és a szavak szófajokba sorolása. Az egyes szófajokhoz tartozó szavak formai és jelentéstani tulajdonságai. A képzett és az összetett szavak formai és jelentéstani tulajdonságai. Feladatok. **A szókapcsolatok szintje** (95). A szókapcsolatok meghatározása és osztályai. A morfológiai szószervezetek formai és jelentéstani tulajdonságai. A szintaktikai szószervezetek (szintagmák) formai és jelentéstani tulajdonságai. A nem grammatikai szókapcsolatok formai és jelentéstani tulajdonságai. Feladatok. **A mondatok szintje** (101). A mondatok meghatározása és osztályai. Az egyszerű mondatok formai és jelentéstani tulajdonságai. Az összetett mondatok formai és jelentéstani tulajdonságai. Feladatok.

A SZÖVEG FOGALMA, SZINTJEI ÉS SZERKEZETE (109). **A szöveg fogalma** (111). A mondat és a szöveg elhatárolása. Szövegmondat – szöveg. Szöveg meghatározások. Antológia. Feladatok. **A szöveg szintjei** (123). A szöveg szintjeiről általában. Feladatok. A szöveg pragmatikai szintje. Feladatok. A szöveg nyelvi-jelentéstani szintje. Feladatok. A szöveg szintaktikai szintje. Feladatok. **A szöveg szerkezete** (142). A szövegszerkezetről általában. Feladatok. **A szöveg megszólaltatása. A szövegfonetikai eszközök** (149). Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (156).

A MAGYAR HELYESÍRÁS ALAPELVEI (158). Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATOK (163).

SZÓJEGYZÉK (175).

Balázs Géza – Benkes Zsuzsa: Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák 10. évfolyama számára
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

ELŐSZÓ (9).

A NYELVI KOMMUNIKÁCIÓ KUTATÁSÁNAK TUDOMÁNYÁGAI (Bevezető olvasmány) (11). A szövegtudományok. A makro-szövegtudományok. Az alapozó tudományok és módszertanok. Feladatok.

MAGYAR NYELVEN SZÓBAN, ÍRÁSBAN (Ismétlés) (16). **A nyelvi szintek grammatikája** (16). Feladatok. **Szövegtani ismeretek** (18). Feladatok. **Kommunikáció, tömegkommunikáció** (25). Feladatok.

KÖNYV, KÖNYVTÁR (30). **Könyvtári katalógusok, számítógépes adatbázisok** (31). Feladatok. **Az internet szerepe az információszerzésben** (34). A forráshasználat etikai normái és formai kötöttségei. Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (39).

NYELVVÁLTOZATOK (41). **A nyelvek tagoldódása. A nyelvváltozatok sokfélesége** (41). A magyar nyelv változatai. Egy nyelv – több nyelvváltozat. A nyelvi rétegződés. A nyelv vízszintes és függőleges tagolódása. Nemzeti nyelv, irodalmi nyelv, köznyelv, sztenderd. Feladatok. **A nyelvek területi tagolódása** (47). A nyelvjárások elkülönítése. A magyar nyelvjárások. A regionális köznyelvek. Anyanyelvjárás és nyelvművelés. Feladatok. **A nyelvváltozatok rendszere** (53). Idiolektus, szavajárás. Családi nyelvhasználat. Szociolektus, csoportnyelv, szaknyelv. Hobbinyelvek. Politikai nyelvhasználat. Ifjú-

sági nyelv, katonanyelv. Zsargon, argó. A nyelvváltozatok változása. Szleng. Feladatok. **Stílus, stílusréteg, nyelvváltozat** (59). Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (63).

A SZÖVEGEK OSZTÁLYOZÁSÁNAK ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEI (65). **Monológ – párbeszéd** (66). Feladatok. **Szövegtípus – szövegfajta**, (68). Feladatok.

AZ ALAPVETŐ RETORIKAI ISMERETEK (73). **A szónoklás művészete** (73). A retorika története. Retorika és szövegtan. Feladatok. **A szónoki beszéd előkészítése és előadása** (78). A felkészülés. Az elrendezés. A megfogalmazás, a stílus. Az előadás. A kívülről való megtanulás. Feladatok. **A szónoki beszéd részei és típusai** (85). A szónoki beszéd részei. A politikai, a törvényszéki, az egyházi szónoki beszéd. Az ünnepi és az alkalmi beszéd. Feladatok. **Az érvelés és a cáfolás módszerei** (94). Az érvelési rendszer elemei. Logikai következtetéstípusok. Az ellenfél érvelésének megértése és bírálata. A cáfolás (ellenvetés) módszerei. A meggyőzés. Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (103).

SZÖVEGTÍPUSOK (105) **Leírás, elbeszélés, érvelés** (106). Feladatok. **Osztályozás, meghatározás, definíció** (111). Feladatok. **Értekezés, tanulmány, magyarázat** (113). Feladatok. **Előadás, kiselőadás, hozzászólás** (115). Feladatok. **Hivatalos írásművek** (118). Pályázat. Szakmai önéletrajz. Hivatalos levél. Jegyzőkönyv. Meghatalmazás, elismervény. Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (127).

HELYESÍRÁS (128). **A nem latin betűs tulajdonnevek és az újabb idegen szavak írásmódja** (128). Feladatok.

SZÓJEGYZÉK (132).

MELLÉKLETEK (135). Szöveggyűjtemény.

Balázs Géza – Benkes Zsuzsa: Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák 11. évfolyama számára
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.

ELŐSZÓ (9).

BEVEZETŐ OLVASMÁNY (11). A szövegtani tudományok a nyelvi kommunikáció kutatásában.

MAGYAR NYELVEN SZÓBAN, ÍRÁSBAN (Isméltés) (14). **A szövegek osztályozásának általános kérdései** (14). **Alapvető retorikai ismeretek** (16). **A nyelvváltozatok** (17). Feladatok.

A VERBÁLIS SZÖVEGEK JELENTÉSTANA MINT A (NYELVI) STILISZTIKA ALAPJA (23). **A szövegmegformáltság két arca és a jelentés tartományai** (24). Stílus és jelentés, a hangalak és a jelentés viszonya. Stilisztika és jelentéstan. Feladatok. **A szavak hangalakjának és jelentésének viszonya a nyelvi rendszerben és a szövegben** (38). Szavak: jelentéselemek, jelentésszerkezet. A szavak hangalakja és jelentése viszonyának formái a nyelvi rendszerben. A szavak hangalakja és jelentése viszonyának formái a szövegben. Feladatok. **A szókapcsolatok és a mondatok hangalakjának és jelentésének viszonya nyelvi rendszerben és a szövegben** (48). Szókapcsolatok, mondatok: jelentéselemek, jelentésszerkezet. A szókapcsolatok és a mondatok hangalakja és jelentése vi-

szonyának formái a nyelvi rendszerben. A szókapcsolatok és a mondatok hangalakja és jelentése viszonyának formái a szövegben. Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (58).

STÍLUS ÉS JELENTÉS A MINDENNAPI NYELVHASZNÁLATBAN (60). Stílus, stílusréteg, nyelvhasználat (60). A stílusok, stílusrétegek osztályozásának általános szempontjai. A stílusok, stílusrétegek szövegtípusok alapján létrehozott osztályozása. Feladatok. **A magánéleti (társalgási) szövegek stílusa (65).** A viselkedéskultúra. Feladatok. **A közéleti (nyilvános) szövegek stílusa (73).** **A hivatalos szövegek stílusa (75).** Feladatok. **A tudományos és a szakmai szövegek stílusa (80).** Feladatok. **A publicisztikai (sajtónyelvi) szövegek stílusa (85).** Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (93).

A SZÉPIRODALMI STÍLUS (95). **A hangalak szerepe a szépirodalmi stílusban (98).** Hangfestés, (hangszimbolika), ritmusjelenségek, íráskép. A látható nyelv. Feladatok. **A szóképek (trópusok) (110).** A metafora. A metonímia. A szinesztézia és a szinekdoché. A metaforából származó szóképek. A szóképekhez csatlakozó stílári eszközök. Feladatok. **Az alakzatok (figurák) – mondatstilisztikai eszközök (123).** Feladatok.

ÖSSZEFOGLALÁS (128).

STÍLUSTÖRTÉNET (129). **A stílustörténet nyelvi szempontból (130).** Feladatok. **HELYESÍRÁS (138).** A helyesírás értelemtükröző lehetőségei különféle szövegekben. Feladatok.

SZÓJEGYZÉK (145).

MELLÉKLETEK (Szöveggyűjtemény) (147).

Balázs Géza – Benkes Zsuzsa: Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák 12. évfolyama számára
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.

Előszó (9).

BEVEZETŐ OLVASMÁNY (11). A nyelv és a kommunikáció megközelítései.

ÁLTALÁNOS NYELVI ISMERETEK (13). **Ember és nyelv (13).** **A nyelv mint jelrendszer (14).** **A beszéd mint cselekvés (19).** Feladatok. Nyelv és gondolkodás. A gondolkodás elsőbbsége. A nyelv elsőlegessége. A gondolkodás és a nyelv kölcsönössége. A magyar nyelv és a kultúra viszonya. Feladatok. **Az európai nyelvcsaládok típusai (27).** Kulturális vagy areális nyelvrokonság. A magyar nyelv a világ nyelvei között. Feladatok.

A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETE (31). **Változás és állandóság a nyelvben. (32).** A nyelvi változás. A nyelvi állandóság. Feladatok. **A magyar nyelv eredete, rokonsága (36).** Az összehasonlító nyelvtudomány módszerei. Nem bizonyító erejű hasonlóságok. További hasonlóságok a nyelvek között. A nyelvrokonság. A nyelvrokonság bizonyítékai. Az uráli-finnugor nyelvcsalád. Az uráli-finnugor nyelvrokonság bizonyítékai. A nyelvrokonság kutatói. Egyéb rokonítási kísérletek. Feladatok. **A magyar nyelv történetének fő szakaszai (44).** A nyelvújítás. A mai magyar nyelv. A magyar nyelv az informatika korában. Feladatok. **A nyelvtörténeti kutatások forrásai (49).** Magyar nyelvemlékek. Nyelvemléktípusok. Feladatok. **A magyar hangállomány, grammatikai rend-**

szer és szókészlet kialakulása (54). A hangállomány kialakulása. A nyelvtani rendszer kialakulása. Mondatszerkezeti változások. A magyar szókészlet rétegei és a jelentésváltozások. Idegen eredetű szókészlet. Jelentésváltozások. A jelentésváltozások oka. Érintkezésen és hasonlóságon alapuló jelentésváltozások. Érintkezésen alapuló történeti jelentésváltozások. Hasonlóságon alapuló történeti jelentésváltozások. Feladatok. **Az írott norma kialakulása (64).** A magyar irodalmi nyelv születése. Az irodalmi nyelv első műfajai. Nyelvtanirodalom. Az irodalmi nyelv egységesülése napjainkig. Nyelvi regionalizmusok. Feladatok. **A magyar helyesírás történetének főbb állomásai (69).** Feladatok.

NYELV ÉS TÁRSADALOM (74). **Nyelvváltozatok a mai magyar nyelvben. Egy magyar nyelvjárás bemutatása (74).** Nyelvjárások, csoportnyelvek. Mai magyar nyelvjárás régiók. A nyelvjárások változása. A nyelvjárások jövője. A mai magyar nyelvhasználat társadalmi és stílus szerinti rétegződése. A nyelvváltozatok osztályozása. Feladatok. **A határon túli magyar nyelvváltozatok (79).** Többközpontú magyar nyelv. A kétnyelvűség alapkérdései. Feladatok. **Nyelvpolitika (84).** A nyelvi tervezés elvei és feladatai. A nyelvi tervezés területei. Feladatok. **Magyar nyelvkultúra az ezredfordulón (87).** Nyelvhelyességi vétségek és stílustalanságok a mindennapi nyelvhasználatban. Szókészlettani változások. Nyelvtani változások. Nyelvjárás és nyelvművelés. Feladatok.

A NYELV ÉS A KOMMUNIKÁCIÓ MEGKÖZELÍTÉSEI (96). Ismétlés. **A kommunikáció tényezői és funkciói (96).** Kommunikáció és kultúra. Feladatok. **A nyelvi szintek grammatikája (101).** A jelentéssel nem bíró nyelvi elemek szintje. Feladatok. A szóelemek (morfémák) szintje. A szavak (lexémák és szóalakok) szintje. Feladatok. A szókapcsolatok szintje. Feladatok. A mondatok szintje. Feladatok. **A szövegtan (111).** A szöveg fogalma. Feladatok. A szöveg szintjei. Feladatok. A szöveg szerkezete. Feladatok. **Szövegtani társtudományok (119).** Szövegtipológia. Feladatok. Egy sajátos szövegtípus: az esszé. Feladatok. Retorika. Feladatok. Stílus, stíluszintek, stilisztikai eszközök. Feladatok.

Mellékletek (SZÖVEGGYŰJTEMÉNY) (139).

Szójegyzék (168).

Balázs Géza – Benkes Zsuzsa: Magyar nyelv a gimnáziumok és szakközépiskolák érettségire készülőinek

Az önálló felkészülés útja

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2006.

ELŐSZÓ (9). Érettségi régen és ma. Az érvényben lévő érettségi vizsgarendszer magyar nyelvből. A könyv felépítése. Javaslatok a könyv használatához. A felkészüléshez felhasználandó irodalom. A felkészüléshez ajánlott irodalom.

A MAGYAR NYELVI ÉRETTSÉGI TÉMAKÖREI (15). Előkészület a szóbeli vizsgára.

EMBER ÉS NYELV (17). **Az Ember és nyelv témakörhöz tartozó rész témák és fogalmak.** Szóbeli tételminták és tételvázlatok. Forrásmunkák a témakör feldolgozásához.

A KOMMUNIKÁCIÓ (24). **A kommunikáció témakörhöz tartozó rész témák és fogalmak.** Szóbeli tételminták és tételvázlatok. Forrásmunkák a témakör feldolgozásához.

A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETE (32). A magyar nyelv története témakörhöz tartozó résztémák és fogalmak. Szóbeli tételminták és tételvázlatok. Forrásmunkák a témakör feldolgozásához.

NYELV ÉS TÁRSADALOM (40). A Nyelv és társadalom témakörhöz tartozó résztémák és fogalmak. Szóbeli tételminták és tételvázlatok. Forrásmunkák a témakör feldolgozásához.

A NYELVI SZINTEK (47). A nyelvi szintek témakörhöz tartozó résztémák és fogalmak. Szóbeli tételminták és tételvázlatok. Forrásmunkák a témakör feldolgozásához.

A SZÖVEG (63). A szöveg témakörhöz tartozó résztémák és fogalmak. Szóbeli tételminták és tételvázlatok. Forrásmunkák a témakör feldolgozásához.

A RETORIKA ALAPJAI (73). A retorika alapjai témakörhöz tartozó résztémák és fogalmak. Szóbeli tételminták és tételvázlatok. Forrásmunkák a témakör feldolgozásához.

STÍLUS ÉS JELENTÉS (79). A Stílus és jelentés témakörhöz tartozó résztémák és fogalmak. Szóbeli tételminták és tételvázlatok. Forrásmunkák a témakör feldolgozásához.

A MAGYAR NYELVI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÍRÁSBELI FELADATAI (89). Előkészület az írásbeli vizsgára. Típusfeladatok a szövegértéshez. Típusfeladatok a szövegalkotáshoz. Típusfeladatok a nyelvi-irodalmi, műveltségi feladatsorhoz. Gyakorlati írásbeliség. Helyesírás az érettségien.

FÜGGELÉK (97). A résztémák és fogalmak listája témakörök szerint. A résztémák és fogalmak alfabetikus listája. Tételvariációk témakörök szerint.

MELLÉKLETEK (Szöveggyűjtemény) (111).

IRODALOM (143).

VASS LÁSZLÓ: SZÍNEK ÉS KÉPEK. A TÖBB MEDIÁLIS ÖSSZETEVŐBŐL FELÉPÍTETT KOMMUNIKÁTUMOK MEGKÖZELÍTÉSÉHEZ

JGYF Kiadó, Szeged, 2006. 160 p.

Előszó (5).

1. A folyón át... *Mózes-illusztrációk. Mert törvény nélkül széthullik a nép* (7). 1. Bevezető megjegyzések (7). 2. Mózes-illusztrációk (7). 2.1. Mózes és testvérei (7). 2.2. Mózes és Madárka (14). 2.3. Az öldöklő angyal (20). 2.4. Mózes, a vezér (23). 2.5. A moabiták ellen (28). 2.6. Mózes és felesége (31). 2.7. Áron, a főpap (33). 2.8. Az Ígret földje (35). 3. Mesei vagy drámai előadásmód? (37). 4. Módszertani megjegyzések (39).

2. *Képek és színek a Tragédiából. Téged vezessen rózsás ifjuságod* (43). I. Színek és interpretációk (44). 1. A *Tragédia* 'szövegváltozat'-airól (45). 2. Korabeli interpretációkról (48). 2.1. Arany János méltatása (48). 2.2. Erdélyi János kritikájából (50). 3. Madách észrevételei, reflexiói (54). 4. Irodalomtörténeti interpretációk (56). 4.1. Az irodalomtörténeti interpretációk köréből (56). 4.2. A *Tragédia* eszmevilágának dimenzióiról (61). 4.2.1. Hegel történelemfilozófiája és dialektikája (61). 4.2.2. Rousseau társadalomelmélete (63). 4.2.3. Madách olvasmányélményekből transzponált filozófiai eszméi (63). 4.2.4. Mechanikus materialista nézetek – Feuerbach és Ludwig Büchner (64). 4.2.5. Kortárs magyar gondolatok (65). 4.2.6. Kant ismeretelmélete és etikája (67). 5. Miféle „köz-

Bibliográfiák, repertóriumok

megegyezés” felé? (67). II. Színek és illusztrációk (68). 1. A vizsgálati keret és az illusztrációk (69). 2. Színek és képek (69). 2.1. A Paradicsom (70). 2.2. A Paradicsomon kívül (72). 2.3. Egyiptom (72). 2.4. Athén (74). 2.5. Prága (75). 2.6. London (77). 2.7. Repülés az úrben (78). 2.8. Az eszkimóvilág (80). 2.9. A Paradicsomon kívül (81). 3. Az illusztrációk tipológiai sajátosságairól (82). III. Színek és színpad (84). 1. Az ősbemutatótól a Szegedi Szabadtéri Játékokig (84). 2. A *Tragédia* a Szegedi Szabadtéri Játékokon (87). 3. Feljegyzések a 'szegedi' rendezők elgondolásairól (87). 4. Szemiotikai és technikai médiumok (92). 4.1. Szemiotikai médiumok (93). 4.2. Technikai médiumok (94). 5. Színek és szcenika (95). 5.1. A színpadkép általános alaprajza (96). 5.2. Színpadkép a paradicsomi jelenethez (97). 5.3. Diszletterv a londoni színhez (98). 6. A kommunikációkörnyezet tényezői (100).

3. Balázs Béla – Bartók Béla – Kass János: A Kékszakállú herceg vára. *Nem tudod, mi van mögöttük* (105). 0. Verbális, zenei és vizuális összetevők (105). 1. A Kékszakállú keletkezéséről (105). 2. A szemiotikai és a technikai médiumok tipológiájához (107). 3. A korpusz felépítése és feldolgozása (107). 3.0. A herceg és Judit (108). 3.1. A kínzókamra (113). 3.2. A fegyveres-ház (116). 3.3. A kincsház (119). 3.4. A virágoskert (122). 3.5. A herceg teljes birodalma (125). 3.6. A könnyek tava (131). 3.7. A régi asszonyok (137). 4. A színpad és a praxis (145).

Utószó (149). **Irodalomjegyzék** (153).